

Representant dall'optica muntagnarda

L'agricultura da muntogna piarda ina ferma vusch sin palancau federal

DAD ANDREAS CADONAU

■ **Cuort avon la fin digl onn ein las ordinaziuns pertuccont la politica agrara 2014-17 sin meisa. Il cusseglier naziunal Hansjörg Hassler ei s'engaschaus a favur dall'agricultura da muntogna enteifer quella midada. Il politicher grischun ha annunziou da terminar siu mandat el parlament federal la fin 2015.** «L'agricultura schai a mi a cor.» E per quella agricultura ei il cusseglier naziunal e president dall'Uniu purila grischuna s'engaschaus fermamein el decuors ils davos onns. Gest per segirar all'agricultura da muntogna ed alla grischuna ina vusch ellas tractativas parlamentaras pertuccont la direziun dil sustegn statal a favur dall'agricultura svizra. En dus onns banduna *Hansjörg Hassler* la barca dalla politica nazionala. Lu ha el contonschiu il 16avel onn el cussegl naziunal e surpasaus siu 60avel onn da naschientscha. «Ei tonscha», ha el communicau via il «Calender per mintga gi» e confirmau sia decisiun viers La Quotidiana. Entschiet l'incumbensa parlamentara ha Hansjörg Hassler sco commember dalla Partida populara (pps). En dus onns termine-scha el siu mandat naziunal sco commember dalla Partida burghais-democratica (pbd). La historia dalla midada politica ei econschenta. Ina tala midada e separaziun politica dad ina partida ei bein unica. Tuttina vul il cusseglier naziunal saver nuot dad in clima politic pli sever, en scadin cass buc il ravugl dalla politica agrara. El ha visau al temps nua che *Hansjörg Walter* ha tgamunau l'Uniu purila svizra, in commember dalla pps staus beinsavens en cuntradicziun cun il tgamun da sia atgna partida. Duront ils onns passai el parlament federal ha Hansjörg Hassler buca sulet filau ina reit persunala per saver far valer ils interess da siu cantun d'origin ed a favur dallas regiuns muntagnardas. Gest

Stat buca pli a disposiziun per ina candidatura per il cussegl naziunal: Il president dall'Uniu purila grischuna Hansjörg Hassler.

per francar ils interess dalla agricultura da muntogna ellas decisiuns pertuccont la nova direziun dalla politica agrara ei il representant grischun el cussegl naziunal sesius els dretgs gremis. Denter auter ella cumissiun d'economia e taxas, Hansjörg Hassler ha presidiau il club agrar dall'assemblea federala, tgamunau la pintga denton buca nunimpurtonta fraziun dalla pbd el cussegl naziunal. Ina partida cun ina representanta el cussegl federal. Vinavon fa Hansjörg Hassler part sco president dall'Uniu purila grischuna dalla suprastanza dall'Uniu

purila svizra e presidescha l'Uniu alp-pestra svizra.

L'agricultura da muntogna profitescha

Ord optica dall'agricultura da muntogna po il cusseglier naziunal esser cuntents cun ils resultats dallas decisiuns politicas arisguard las midadas enteifer la politica agrara. Per saldo profitescha la part muntagnarda, giustificadamein, sco il president dall'Uniu purila grischuna ha accentuau cuntinuadamein. El astga remarcar quei fatg per atgna satisfaziun da sia lavur politica. Bein ein las midadas

definadas e van en vigur sco planisau l'entschatta digl onn 2014. La discussiun politica davart igl avegnir agrar en Svizra para dad esser lantschada per da dretg. Buca meins che treis novas iniziativas ein momentan en preparaziun. Ina da quella stipulescha l'Uniu purila svizra. Buc ord frustraziun pervia dallas decisiuns vargadas, sco Hansjörg Hassler ha puntuau, mobein per amplificar igl artechel costituziunal existent per exempel cun in schurmetg pli sever dil terren cultivabel. La pps vul buca sustener las finamiras dall'Uniu purila svizra e s'engascha per in'otra gruppaziun e finamira. E lu sefatschenta era la Partida dils verds cun ina iniziativa agrara. Hansjörg Hassler attribuescha quella activitad politica agl interess dalla societad e dallas partidas viers l'agricultura. Alla populaziun eis ei buca tuttina tgei che setschenta sil taglier ed ella s'interessescha per la derivonza dallas mangiativas. «L'agricultura ei ina part dall'identitad e dalla cultura.» Hansjörg Hassler valetescha ils novs projects politics ord l'optica dall'agricultura da muntogna e definescha avantatgs e disavantatgs.

Segirar ina vusch all'agricultura

Sch'in ni l'auter dils novissims projects politics setschentan in gi avon il parlament ed avon il suveran ei momentan incert. Ei quei tuttina il cass vegn Hansjörg Hassler buca pli a far part dil cussegl naziunal. Senz'auter fa el certas ponderaziuns tgei che pren il plaid grischun futur sin palancau naziunal per defender ils interess dall'agricultura indigena. Pender quella incumbensa vid sia persuna vul el insumma buc. Hansjörg Hassler definescha quella succesiun per incumbensa strategica dallas partidas politicas grischunas ell'elecziun naziunala en dus onns. Persunas hablas da sorprendere l'incarica nazionala e da representar ils interess dall'agricultura da muntogna vesa el bein ton tier l'Uniu purila grischuna sco el cussegl grond.

GRISCHUN

Intginas novaziuns tar la pestga

(cc) En la sessiun d'avust 2013 ha il cussegl grond dal Grischun concludi ina revisiun parziala da la lescha chantunala da pestga, cun la quala vegnan realisadas pliras novaziuns modernas ch'èn necessarias en il sector da la pestga. Sa basond sin quai ha la regenza adattà las prescripziuns da pestga che entran en vigur ensemen cun la nova lescha. Las disposiziuns pertugan en spezial il scumond d'entrar guatond en las auas, la protecziun da las litschals, il dumber dals peschs ch'ins dastga pigliar per di e la pestga cun bartga.

Scumond d'entrar guatond en las auas: Cun la revisiun parziala da la lescha da pestga è vegnì abolì il scumond general d'entrar guatond en las auas dal chantun. Per proteger il cuaditsch da peschs e la gnivaziun d'utschels po la regenza restrenscher localmain e temporarmain il dretg d'entrar guatond en il letg dal flum per pestgar. Per proteger las spezijs da peschs pitschens che fregan la primavaira vegni perquai scumandà d'entrar guatond en las auas avant il 1. da zercladur. Ultra da quai sto vegnir dada in'attenziun speziala a la protecziun da la litschala che frega medemmain la primavaira. Per l'En en Engiadina'Ota vala perquai vinavon in scumond general d'entrar guatond en l'aua. Sin fundament d'ina cunvegna tranter ils chantuns Grischun e Son Gagl sto vegnir observà il scumond da guatar er al cunfin dal Rain alpin. La finala vala er in scumond general d'entrar guatond en il Lej Gravatscha per betg disturbar ils utschels da l'aua che cuan là.

Protecziun da las litschals: Per proteger la populaziun da las litschals en Engiadina'Ota vegn augmentada la mesira dals peschs ch'ins po pigliar per 2 centimeters a da nov 30 centimeters. En Engiadina Bassa èsi scumandà da pigliar litschals. Il dumber da litschals en Engiadina Bassa sto vegnir sustegnì cun correcciuns dals auas. Il moratori da pestga – per entant limità a 3 onns – garantiescha ch'i na vegnan betg retratgs da l'En peschs adolescents.

Dumber dals peschs ch'ins dastga pigliar per di: Per augmentar l'attractivitat da la pestga vegn auzada la limita dal dumber dals peschs ch'ins dastga pigliar per di en las auas stagnantas (vul dir en ils lais) da 6 a 10 peschs.

Pestga cun bartga: Sin il Lago d'Isola a San Bernardino è permessa da nov la pestga cun bartga. La permissiun vegn dada sin dumonda da la vischnanca da Mesauc e da las uniuns regionalas da pestga.

Approvò ils documents da fundaziun per l'Ovra electrica Tschar SA

La regenza grischuna ha approvà ils documents da fundaziun per l'Ovra electrica Tschar SA e suttascrit il contract preliminar. Il zercladur da quest onn ha la regenza approvà in nov concessiunament anticipà da l'Ovra electrica Tschar en Surselva. Planisadas èn l'engrandiment dals implants existents sco er la realisaziun d'in stgalim sura supplementar. Per realisar il project èn s'unidas la Xpo Hydro Surselva SA (AHS) e las vischnancas concessiunaras da Sursaissa, da Breil e da Vuoz ad in consorzi da studi. Sco societad da construcziun e da manaschi vegn fundada ussa l'Ovra electrica Tschar SA. Il chantun metta a disposiziun in commember dal cussegl d'amministrasiun.

reclama

DOMINO AG
 Textilreinigung | Wäscherei
 Atelier für Näh- und Anpassungsarbeiten
 Inh. Beatrice & Albert Furger-Candrian
 Bahnhofstrasse 18, 7130 Ilanz
 Telefon 081 925 18 22
 Offen: Mo - Fr 8.00 - 11.45 | 13.30 - 18.00

TAVANASA

Vischins cumbattan per lur punt

(rtr) A Tavanasa duai quai dar ina nova punt che maina da Tavanasa sur il Rain vers Danis. La punt duai vegnir var 200 meters pli ensi, avair dus vials ed in pasape. Persuenter duai la punt veglia vegnir disfata. Quai na plascha betg a tuts vischins da Tavanasa. Ina gruppaziun da vischins e vischins ha perquai scrit ina brev a la vischnanca da Breil per supplitgar da mantegnair questa punt. Ins possia duvrar questa per ils peduns e per ils velocipedists ha ditg *Marlis Caduff* ch'ha era suttascrit questa brev.

Tut tenor pudess la gruppa da vischins survegnir sustegn da la Tgira da monuments dal Grischun. Sco quai che *Peter Stirnimann* da l'uffizi da construcziun bassa ha ditg sajan ins en stretg contact cun la Tgira da monuments. Actualmain vegnia il project surlavurà pervi da las protestas. Perquai na vul era la vischnanca da Breil betg prender posiziun. Tenor il president communal, *Richard Caduff*, hajan els anc betg las infurmasziuns necessarias per pudair prender posiziun. Il project è calculà cun totalmain 4,6 milliuns francs, inclusiv il disfar la punt veglia.

reclama

MALER CASUTT & CO
 Malerarbeiten
 Isolationen & Verputze
 Tapeten & Dekor
 Spritzarbeiten
 7151 Schluein
 Mobile 079 678 66 36
 Fax 081 925 34 46
 maler.casutt@bluewin.ch
 www.malercasutt.ch

NOS LECTURS RAPPORTAN

Rir da cor egl iral dil clavau

Affons e carschi da Sagogn ein separticipai alla notg da raquens 2013

Avon tschun onns ha l'uniun Pro Sagogn entschiet ad organisar ina occurrenza che ha connex culla notg da raquens dallas bibliotecas svizas. **Damai ch'ei dat negina biblioteca a Sagogn s'entaupan ils affons e carschi ina gada ad onn en quater clavau dil Vitg dado per tedlar raquens, praulas e historias.** Quei ei era stau uonn il cass. Da temperaturas migeivlas ein circa 70 persunas s'entupadas sin plaz-scola pil beinvegni. Igl ei puspei stau legrivel che l'entira scola primara e la scoletta ein separticipadas a quei eveniment. Ils affons pigns ed ils scolarets ein serendi el clavau da «Peter Walter», sco nus numnein quel a Sagogn. El nuegl da quel ha *Heidi Schöpf* prelegiu ad els treis historias. Ruasseivel e fetg attent han tuts tedlau, l'atmosfera en nuegl cun strom, cozzas da launa ed ina massa gliעד ha puspei fatg effect.

Gibels dil plascher han ils 12 scolars dall'emprema tochen tiarza classa dau perquei ch'els han astgau ir el clavau digl anteriur scolast *Georg Candrian* e tedlar leu ses raquens en siu stil che fascinescha adina puspei. Schizun scolars gronds han buca viliu munchentar la notg da raquens. Rodund 16 d'els han tedlau co la giuvna *Timea Panier* ha raquintau treis historias el «clavau dalla Julia» el coc dil Vitg dado a Fraissen. Bunamein 20 carschi han la finala era buca viliu munchentar ina attracziun apostata per els. Uonn havein nus giu l'honor da benventar la raquintada da praulas *Anna*

Ina «notg da raquens» hilarica el clavau dil quartier Casut: Anna Cathomas ha saviu animar da tener il rir e surrir.

Cathomas da Breil. El clavau da Paul Antoni a Casut ha entschiet cun cefras impressiunontas: «Affons rian mintga gi rodund 400 gadas, carschi mudestas 15 gadas! Tgei cuncontrast. Silmeins la notg da raquens a Sagogn eis ei gartegiou ad Anna Cathomas da muentar ils muscals dil rir. Quei han ils participonts fatg cun exercis specials per la fatscha. Gia quei ha

levantau e muentau. Ad Anna Cathomas eis ei gartegiou grondius da menar nus carschi ella tiara dallas praulas. La raquintada ei stada fideivla al motto dad uonn dalla notg da raquens dallas bibliotecas svizas «historias da surrir». Grazia fetg ad ella ed a tuts participonts per quella biala notg da raquens 2013.

Maria Mongili Darms e Natascha Cavelti